

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Velika Čolnarska ulica št. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejek«, Ljubljana.
Čekovni račun št. 14.398.

NAPREJ

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., šte. 32.
Četrtikova
»Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmetko-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Ubijanje resnice.

Novi tiskovni zakon so obsodili vsi. Zlorablja ga pa tudi vsi. Nikogar ni sram. Kajti ljudstvo je v svojem obupu prenehalo baviti se z javnimi zadevami, vsak tišči glavo le v svoj krožnik, pri tem pa upa, da se bo že enkrat izkazala resnica in zmagala pravica. Klerikalizem je zakrivil to bedasto in obupno misel, liberalizem jo pa nadaljuje in zlorablja. Z novim tiskovnim zakonom so jo hoteli uzakoniti in pri otrocih ter lopovih so jo tudi res uzakonili.

»Objektivne resnice ni, samo absolutna resnica velja.« To trdi novi tiskovni zakon in vsi, ki so ga kovali in ki ga zlorablja. To trdijo in to hočejo zabiti v glavo tudi nevednemu ljudstvu. Enako bedasto so učili klerikalci, ko so ubijali objektivno resnico in se izdajali za polnomočne namestnike absolutne resnice — Boga. Enako bedasto so učili narodnjaki, ko so hoteli ubiti objektivno resnico in se izdajali za polnomočne namestnike absolutne resnice — Naroda. To trdijo fašistični in »komunistični« teroristi, ko vsiljujejo svojo absolutno resnico — Nasilje.

Mi pa, ki smo ob uveljavitvi novega tiskovnega zakona objavili članek »Magobčnik«, mi bomo še nadalje proti vsemu svetu trdili, da so vse vaše »absolutne resnice« ena sama velika laž, pa nič drugega.

Absolutne resnice sploh ni in je tudi ne more biti, edina resnica, ki jo človek lahko pojmi in doseže, je objektivna resnica.

Na tem vztrajamo, pa četudi se vsi namestniki Boga, Naroda in Nasilja v bratski slogi postavijo proti nam.

Poštenjakom pa kličemo:

Vsak po meri svoje korajže pokaži dejansko, če si res za pravico. Kdor ne more postati član, naj postane vsaj naročnik. Kdor se boji tudi tega, da bi kdo videl »Naprejek« v njegovi hiši, naj si najde korajžnejšega sosedo in naj čita »Naprejek« pri njem. Sram pa naj bo vse tiste, ki so naši samo kadar pridejo med nas, sicer pa jim je za vsak groš žal. Zapisano je, kdo je dal in koliko je žrtvoval. Samo odvisni ljudje se zapisujejo kot neimenovani, a teh neimenovanih je tako malo, da se ne boste mogli vsi bahati, da ste to, vi!

Kdor stoji ob strani, pomaga Kristanu ubijati »Naprejek«. Toliko nas že je, da se to ne bo posrečilo ne Kristanu, ne drugim namestnikom Kapitla, ki straši pod imenom Boga, Naroda ali pa Nasilja.

V dolgih člankih je popisala urednica »Naprejek« občni zbor Konsumnega društva za Slovenijo, ki se je vršil 11. aprila. Pisala ga je po svojem lastnem zapisniku in vsi navzoči prijatelji in tudi neprijatelji soglašajo, da je poročilo popolnoma točno. Takih poročevalcev ni, kajti splošna je dandanes navada, da pišejo vsi listi samo to, kar je njim všeč, nikdar pa ne tudi tistega, kar jim smrdi. Objektivnosti, to je vsestranske pravičnosti, ki poroča o vsem tako, kakor se je res godilo, take objektivnosti ni danes nikjer razen pri »Naprejeku«.

In za to svoje objektivno poročilo je bila obsojena, češ, tudi če je Baz-

nik res rekel, da »stoji Zadržna banka baje tik pred konkurzom«, vendar bi poročevalka tega ne smela napisati. Tudi to ji ne pomaga, da je v svojem poročilu opomnila, da je Baznikova trditev neutemeljena. Kaznovan torej ni tisti, ki je govoril, ampak tisti, ki je o tem poročal. — Seveda se je pritožila na Stol sedmorice v Zagrebu.

14 dni zavora, 1.000 Din globe, 2.000 Din odškodnine, vse pravdne stroške, takso in ne vem kaj še vse. Prav jasen je Kristanov namen in v sodni dvorani ga je v svojem sovražstvu polnem pričevanju tudi pokazal. Objektivno poročanje hoče ubiti, načelo javnosti preprečiti. Najneumnejše določbe reakcionarnega tiskovnega zakona mu pridejo prav, da z materialnimi sredstvi uničuje, česar z idejnimi in organizatoričnimi ni mogel preprečiti. Revez misli, da bo zmagal...

Zvonimir Bernot.

Pomen svobodnih volitev v dobi reakcije.

I.

Gospodarski in politični vzroki reakcije v SHS.

Razen desnega krila radikalov in samostojnih demokratov, ki zagovarjajo politiko trde roke in ki zastopajo veleposestniški kapital, priznavajo teoretično vse politične stranke v SHS, da vlada v SHS reakcija. To priznavajo meščanske stranke: levo krilo radikalov, takozvani neodvisni radikali, Davidovičevi demokrati, republikanci, zemljoradniki, muslimanska organizacija, Slov. ljudska stranka, Hrvaška pučka stranka ter večina Hrvatske seljačke stranke, ki neprestano poudarja, da je samo v vladi, a ne na vladi in to zato, da pribori seljačko demokracijo v celi državi. Reakcijo priznavajo tudi vse delavske frakcije, vsaj teoretično.

Politično je reakcija zasidrana v vidovdanski ustavi, ki je po izjavi samega voditelja radikalne stranke, pokojnega gospoda Stepana Protiča, uvedla absolutistično monarhijo. Dobre odredbe te ustave so odpravljene z dopolnilnimi zakoni, posebno z zakonom o zaščiti javne varnosti in reda, ki je po svojem duhu protiususten, z zakonom o tisku, ki omejuje svobodo tako, da je že ni več. S temi zakoni je odvzeta delavskemu in kmečkemu ljudstvu — ki v kapitalističnem gospodarskem sistemu kot neposedejoči razred brez tiskarn, brez dvoran, brez kapitala, brez izobrazbe tudi v največji svobodi že itak nima iste ravnopravnosti že zaradi svojega socialnega stanja — temu ljudstvu je celo odvzeta že po kapitalizmu materialno omejena možnost svobode govora, tiska, združevanja, z eno besedo, odvzete so ljudstvu najosnovnejše pravice in svoboščine.

Na ta način je odvzeta širokim slojem ljudstva tudi možnost uspešne borbe za samoodlobo in samoupravo.

Gospodarsko temelji reakcija v SHS deloma na imperializmu mednarodnega kapitala, ki smatra SHS za bogato polje svoje eksploatacije, za polukolonijo, katero hoče gospodarsko popolnoma zaslužniti, deloma na težnji ve-

leposestniškega in bančnega kapitala, ki hoče obdržati najplodnejšo zemljo v svojih rokah, deloma na težnji vseh kapitalistov navaliti bremena vojne na ramena gospodarsko šibkejših slojev. Ogromne zaščitne carine, veliki indirektni davki, silna eksploatacija delavne sile v državnih podjetjih, to so politično gospodarske odredbe reakcije.

II.

Samouprava Ljubljane in njen pomen v dobi reakcije.

V dobi take reakcije, ko vladujoči razred drži trdno v rokah ves politični in gospodarski, pretirano centralizirani aparat oblasti, ko so ljudstvu in posebno delavstvu odvzete najosnovnejše državljanske pravice in svoboščine za priboritev demokracije v centralnih instancah, je jasno, da se mora ljudstvo z vso energijo utrditi v občinah in pokrajinah, izkoristiti popolnoma vsaj oni ostanek samoupravnih pravic, ki jih reakcija ni še odpravila vsaj zakonitim putem še ne.

Ljubljana, glavno mesto Slovenije, kulturno in gospodarsko središče slovenskega naroda, eno najstarejših samoupravnih mest v državi, je že skoro dve leti protiusustavno in protizakonito oropana svoje samouprave, je že skoro dve leti v izjemnem stanju. Dveletno izjemno stanje glavnega mesta Slovenije pa ni škodljivo in sramotno samo za ljubljanske občane, temveč bije v obraz celokupnemu slovenskemu ljudstvu. Vse delavno ljudstvo cele Slovenije, da tudi cele države, ima interes, da Ljubljana uživa samoupravne pravice.

Ako delavno ljudstvo Slovenije ne bo odločno branilo samoupravnih pravic svojega glavnega mesta, potem bo dosledno izgubljalo svoje pravice tudi v ostalih občinah. To se že prakticira sedem let. Že sedem let največja industrijska občina Trbovlje ne uživa svojih samoupravnih pravic. Odpravo izvoljenih občinskih svetov so prakticirale vse dosedanje vlade kar na veliko. Vsi dosedanja protesti občanov prizadetih občin pa so ostali glas vpijočega v puščavi. Zato morajo delavni občinarji, ki se zavedajo važnosti svojih osnovnih državljskih pravic dokazati, da so dovolj zavedni, da se upravljajo sami. To pa morejo dokazati najbolj realno in uspešno, ako v samoupravnih občinah, kjer je odpravljen proporcionalni volilni red, izvedejo sami:

svobodne proporcionalne volitve.

Po vseh dosedanjih izkušnjah, je izvedba svobodnih proporcionalnih volitev od organiziranih občanov, ki se zavedajo važnosti samoupravnih pravic, najresnejši in najboljši predlog.

Svobodne proporcionalne volitve bi predvsem dokazale reakciji in kličem, ki reakcijo podpirajo, visoko zavednost organiziranih občanov do svojih samoupravnih pravic in interesov. Občani, ki se ne ustrašijo niti dela niti žrtve, da stvarno uveljavijo proporcionalni volilni red navzlic reakcionarnemu dekretiranemu neredu, bi dokazali, da se znajo sami upravljati.

Navzlic reakcionarnemu volilnemu redu bi pri izvedbi predhodnih svobodnih volitev prišlo še najbolj do veljave pravo razpoloženje občanov. Občinski svet, ki bi izšel kot naravna po-

Stane mesečno 25 Din začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglaš:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštnine proste.

sledica takih predvolitev bi odgovarjal sedanjim željam ljudstva ter bi imel dovolj avtoritete, da bi izvedel občinsko gospodarstvo iz težke krize in izvršil korenito vse ono, kar so liberalci iz reakcioniranih nagibov preprečevali 40 let.

Svobodne proporcionalne volitve, ki bi se vršile lahko tudi več dni, in pri katerih bi imel vsak občan brez pritiska možnost svobodno in tajno glasovati za program ene ali druge stranke, bi bile pravi ljudski plebiscit ki bi današnji reakciji v celi državi zadal velik udarec.

Take volitve bi že po svoji svobodi bile najglasnejši protest proti nezakonskemu volilnemu terorju vladajočih razredov, ki je v Sloveniji skrit in kompliciran ter zato še bolj nevaren od krvavega terorja v južnih krajih države.

Svobodne proporcionalne volitve bi vzbudile delavne množice iz današnje apatije in brezbrčnosti, ki je dober teren za teroristične nacionaliste.

Take volitve bi bile za vse sodelujoče stranke izborna predpriprava za poznejše definitivne volitve, pri katerih bi nastopile vse stranke na skupni listi.

Takih volitev se ni treba bati nobeni resni stranki, ker bi take volitve bile v interesu celokupne ljudske demokracije.

Nobenega resnega ugovora doslej ni bilo proti izvedbi takih volitev. Kdor je ugovarjal, je večinoma ugovarjal, ker si je napačno predstavljal pomen takih volitev, ali ker ni dovolj razmišljal o izvedbi take akcije množice.

Tehnično so te volitve izvedljive z malimi stroški, ako bo dovolj požrtvovalnosti, kar je potrebno za vsako akcijo množice.

Take volitve bi se morale izvršiti povsod, kjer je odpravljen proporcionalni volilni red — posebno pa v Trbovljah, Celju, Ptuj in Mariboru. Ljubljana naj prednjači in naj s svojim zgledom pokaže, da zna braniti demokracijo, samoupravo in samoodlobo.

Ako bodo predstavniki reakcionarne klike in fašisti nastopili z vso silo proti izvedbi takih volitev, je to razumljivo. Take svobodne volitve bi bile glasen protest, ljudski plebiscit proti reakciji in njenim agentom, in bi fašistom v Ljubljani porezale vse korenine.

Ako malomeščanske stranke ne pristanejo na take volitve, je razumljivo. One se vedno kolebajo med reakcijo in napredkom, ter niso nikoli dovolj odločne v borbi.

Nobenega resnega razloga proti tem volitvam pa ne more biti pri proletarskih frakcijah, razven pri onih, ki eksistirajo izključno v interesu kapitala kot kapitalistični agenti med proletariatom.

Ako se bo malomeščanska SLS kolebala in ako ne bo hotela braniti na ta edini način osnovne državljanske pravice, potem bo samo dokazala, da njen boj za samoupravo ni resen.

V tem slučaju je dolžnost vseh proletarskih strank in organizacij, da same izvedejo take proporcionalne svobodne volitve, da same izvrše požrtvovalna to veliko akcijo množice v obrambo za najosnovnejše pravice, da sami pri-

redijo ljudski plebiscit in v tem slučaju ne samo proti reakcionarnim liberalcem, temveč tudi proti vsem malomeščanskim strankam, ki se nočejo resno boriti za osnovne državljanske pravice.

V tem slučaju se bo pokazala prava in resnična sila proletarske demokracije v Ljubljani in Mariboru, v Trbovljah in Celju.

Zato vsi zavedni proletarci: pojdimo složno in disciplinirano v boj za svobodne proporcionalne volitve.

Lovro Klemenčič.

Razno.

Preselitev »Napreja« in strankinega tajništva v nove prostore v Veliki Čolnarski ul. 19 se je že izvršila. »Delavska Politika« je tudi pred kratkim sporočila svojo preselitev v Zadružni dom, da se bo bolj videlo, kako je Kons. društvo za Slov. »nepristransko«.

r Sestanek za samoupravo Ljubljane se je vršil ob živahni udeležbi in se bo v ponedeljek ob 20. nadaljeval (»Pri stari lipi« na Rimski cesti). Poročilo prihodnjije.

r Nova Pravda« z dne 31. julija piše pod naslovom »Sodrug med seboj«, da je pri Strokovni komisiji preveč tajnikov, ki se med seboj samo grizejo, delavstvo pa, ki plačuje visoke prispevke, da nima od raznih demagogov nikakih podpor in zaščit. Spominjajoč na Golmajerjevo izključitev poziva »Delavsko Politiko« in »Delavca«, da naj napiše čisto resnico o hudem sporu in Strokovni komisiji, drugače bo to storila ona. Kakor se vidi, je »Nova Pravda« dobro poučena o razmerah med socialpatrioti, ne varjamo pa, da bo njen poziv kaj zalegel. Mesto, da poziva, naj kar sama »napiše čisto resnico«, kajti če bo čakala, bo čakala zaman kvečjemu utegne dočakati, da bodo vrženi tisti, ki so vrgli Golmajerja. »Venmetanje« je prišlo namreč pri socialpatriotih že v navado. Če pojde v tem tempu

dalje, bo kmalu potrebno najeti postreščka, da bo zadnjega ven vrgel.

r Abstinencem in prijateljem abstinence. Čujemo, da bo brezalkoholna točilnica, zgrajena z ozirom na stalno higiensko razstavo na Velesejmu, radi nezadostnega prometa dne 9. avgusta prodana na javni dražbi. Vzlic njenemu velikemu pomenu za treznostno gibanje se še do danes ni nihče oglašil, ki bi hotel to podjetje okrepiti za nadaljni obstoj. Ali res ne najdemo velikodušnika, pripravljenega za treznostno idejo nekaj žrtvovati? Nam li res ni mar mladine, trumoma izginjajoče v valovih alkoholizma? Kje ste apostoli abstinence pokreta? Pokažite v dejanju, kar učite z besedami! Na dan z dejanskim delom za trezno bodočnost in narodovo blagostanje!

r Nameščenci OUZD pričakujejo od Saveza privatnih nameščenikov, da bode storil pri OUZD ali pri Osrednjem uradu v Zagrebu energične korake za ureditev delavnega časa. Na shodu dne 3. julija so protestirali zoper nameravano podaljšanje delavnega časa v trgovinah, sami pa delajo po 9, 10 in še več ur na dan. Delo naj se pošteno razdeli in organizira, da bodo vsi enako delali. Pri današnjih razmerah nihče ne ve, kdaj bo prost. Tako zvano »prostovoljno« čezurno delo je postalo že kar obvezno, večkrat pa se zdi kakor prilizovanje navzgor. Ako je premalo osebja, pa naj se nastavi novo; odpravijo naj se vzroki, da bi uradnice bile primorane hoditi in ostajati same v uradu, kar je dalo že večkrat povod raznim domnevam in govoricam. Posameznim funkcionarjem Saveza so razmere dobro znane, zato pričakujemo, da bo ta apel zalegel.

„Brezalkoholna produkcija“
Ljubljana, Poljanski nasip 10/34
pošlje vsakemu naročniku Napreja zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Od časa do časa zmagujejo delavci, toda le mimogrede. Pravi sad njih bojev ni neposredni uspeh, temveč napredujoča združitev delavcev. - Karl Marks.

ISKRE.

Partijski redov: Čudne reči se slišijo o naši stranki; kaj praviš, kdo bi mi mogel dati natančnejših pojasnil?

Partijski kaplar: Stopi tja k policaju; on bi ti utegnil še največ povedati.

Partijski redov: (Ne razume, gleda začudeno.)

Partijski kaplar: Kaj me zijaš kakor bik nova vrata! Če hočeš imeti konja dobro podkovanega, ga pelji h kovaču, ne h kovačku.

Partijski redov: Kdo neki zavlačuje razpis volitev v občinski svet ljubljanski?

Partijski kaplar: Ali nisi čul lansko jesen na sestanku v Šelenburgovi ulici, ko je pravil naš general, da so volitve lahko takoj razpisane, če napravimo kompromis s samostojnimi demokrati, ti pa nam garantirajo 12 mandatov?

(Op. ur. Iz tega se zdi, da je tu govor o taki stranki, ki je imela lani še sestanke.)

ŽIKA

je najboljša žitna kaval

Svoboden tisk je povsod odprto oko ljudstva, je utelešeno zaupanje ljudstva v samega sebe. Je brezobzirna izpoved ljudstva pred samim seboj in znano je, da je moč priznanja odrešujoča. Je duševno ogledalo, v katerem vidi ljudstvo samo sebe, samega sebe opazovati pa je prvi pogoj modrosti. (Karl Marks.)

Prispevajte za fiskovni sklad!

Dopisi.

SAMOUPRAVA.

(Dopis iz Mežice.)

Od 1. avgusta t. l. vozi med občinami Črno, Mežico in Prevaljami avtoomnibus privatnika namesto omnibus občine Mežice in Črne. Odbor za avtopromet občine Črna je to napravil na svojo pest in odgovornost, ne da bi se poprej vršila o tem debata v občinskem odboru občine Mežica, niti člani za avtopromet občine Mežice niso znali za to namero. Takšno poslovanje ni pravilno, ni v demokratičnem duhu, to je avtokratično in ni nikakor v skladu s socialističnimi načeli.

Toda občina Črna — oziroma odbor za avtopromet občine Črne si je vzel oblast govoriti in ukrepati tudi za občino Mežico, radi tega pa Mežičani najbrž še ne bomo izvajali nikakih konsekvenc. Nasprotno, mi bomo soderžno pomagali napako popraviti, mislim da bodo Črnjani to pot iskali sodelovanja z nami.

Toda naj pridem k stvari sami. Občini se avtoomnibus tipa »Saurer« ni rentiral,

ker je pretežak, porabi preveč bencina, ker je cesta od Prevalj do Črne pod vsako kritiko. Kljub temu pa je bilo to podjetje še pred dobrim letom aktivno, kljub vsem tem neprivilicam. Glavni vzrok zgube je torej neke druge. Ze meseca junija t. l. je s. Möderndorfer izjavil na seji za avtopromet v Črni, da bo odgovornost in škodo, ki bo nastala radi neizplačila 13. plače šoferjema, nosila občina Črna oziroma njen kristanovski župan g. Fr. Dolinar. Ta mož je namreč znal demagogirati občinski odbor, da je odklonil 13. plačo šoferjema in odobril izstop prejšnjih šoferjev iz službe. Od časa izstopa prejšnjih šoferjev je bila vožnja neredna, množile so se reperature, ki so trajale po več dni in tudi celih tednov. Ljudstvo se radi nesigurnosti ni več v prejšnji meri hotelo posluževati tega občinskega prometnega sredstva. Tedanji župan občine Črne, kristanovec Dolinar, je v Črni zmagal s svojo demagogijo, češ: varčevati moramo, to je naše skupno imetje! Teden dni pred volitvami pa je pustil izglasovati predlog, da naj občina daruje 10.000 Din za zvonove!

Čudno je to bilo, da občina ni zmagala 13. plače občinskima uslužbencema pri avtomobilu — za zvonove pa je zmogla 10.000 Din. Narobe svet se pa nadaljuje tudi sedaj! Občina ni mogla vzdržati avtoprometa s svojim avtomobilom — privatnik, ki ima prav isti tip »Saurer«, pa bo zmogel! Ali bo zmogel tudi ta privatnik prirediti Din 10.000 za zvonove?

Pa bo prištedil tekom leta trikratno svoto! To pa radi tega, ker bo vozil redno, ker bo skrbel za svoj voz tako kakor sta prejšnja dva šoferja, ko sta računala še na 13. plačo in opravljala svojo službo prav tako, kakor da bi bil avtomobil njihov, ker sta bila prepričana, da bosta za pošteno delo tudi pošteno plačana. Privatnik ima sicer še eno prednost pred občino, to namreč, da je njegov voz nekoliko lažji. Ali bi ne bilo pametno, da bi se nabavil prvovrsten voz s pravo pnevmatiko, ki bi porabil samo dve tretjini kuriva kakor pa avto privatnika s polnimi gumijevimi obroči?

To bi bila rešitev, ki bi jo bil lahko izvršil tudi odbor za avtopromet občine Črna, čeprav morebiti tudi brez nas — mežiškega odobra — in napravil bi s tem avto-promet zopet aktiven.

Ni aktivna komunalna politika, če se oddajajo prometna sredstva, prehrana, zdravstvena skrb itd. v roke privatnika, to je kvečjemu aktivna zasebna kapitalistična politika izžemanja! Privatna lastnina je tatvina! Oddajati prometna sredstva zasebniku, ko bi jih lahko upravljala občina, to je atentat na ljudske žepce!

Če bi pa bili pri tej oddaji avtovožnje privatniku merodajni Kristanovi nauki: »Naj le poizkusi, saj bo itak skrahiral« — potem je to prav isto kakor če kdo trdi: »Samo jaz sem zmožen voditi banko in Konsumno društvo«, češ, delavstvo tega še ni zmožno in ne zna. Takšna je navada demagogija — da ljudstvo ne vidi pravega agenta kapitala.

Črnjanom pa kličemo: Nazaj na pravo pot — na pot razrednega boja! Za naše delo naj imamo tudi oblast in samoupravo; prometna sredstva, zdravstvo, prehrana, stanovanja itd., sploh vse, česar potrebujemo za živje sočloveka, vse to spada v naše roke in v našo upravo! Če se pokažejo nedostatk, jih moramo z uporabo dosežanih izkušenj odpraviti in napredek bo sledil sigurno, — tako sigurno, kakor sigurno bo enkrat sad dela — delavcev in ne kapitalistov.

Celje. Nesramne intrige socialpatriotov v delavskem pevskem društvu »Naprej«. Kakor smo že poročali, sta izključena naša člana ss. Ločičnik in Oset in sicer brez najmanjšega pravega vzroka. O ne, en vzrok je, ker sta člana socialdemokratične stranke. S. Oset n. pr. je že 16 let pevec, v celjskem pevskem društvu pa že 7 let. Deloval je vedno v prid tega društva in sploh vsega delavskega pokreta. Se za časa njegovega bivanja na Dunaju je sodeloval in skrbel za celjsko pevsko društvo »Naprej«. Tako je tudi večkrat poslal kakšno partituro. Ko se je vrnil je prinesel lep trak za zastavo, ki so ga darovali dunajski sodrug drugi pevci. S. Oset je bil na zadnjem občnem zboru celo izvoljen za člana nadzorstva. Seveda je kontroliral po dunajskem sistemu, t. j. natančno. Našel je nekaj nered, in sicer tudi 500 Din, ki jih je društvo dalo medstro-

O trapastem anarhizmu in kontrarevoluciji.

Oktober 1918 se je zrušila soška fronta. Slovenski vojaki pod Tirolami in ob Piavi so hoteli marširati domov v sklenjenih vrstah. Zahtevali so slovenske poveljnike, ki jim zaupajo. Buržoazija je prešinil strah. Narodna vlada je bila brez moči, Borošević je celo zahteval njeno aretacijo. Italijanska vojska je slovenske vojake razorožila in jih poglala v ujetništvo.

Tisti čas so oznanjali po Ljubljani lepaki prihod angleške vojske iz Trsta na avtomobilih. Nastopila je mala sprememba v neznanem, napetem ozračju. Tisočere množice so drvele dan za dnem na Tržaško cesto, da pozdravijo svobodoljubne Angleže. Po par dneh je Ljubljana spoznala, da je bila nafarbana. Prevara je imela namen, obdržati sestradane množice v šahu. Posrečila se je.

Mesto angleške vojske so se začele valiti skorzi Ljubljano nepregledne kolone avstro-ogorskih vojakov, voz in konj. Vlaki so vozili neprenehoma, vagoni prenapolnjeni, tudi vsak prostorček na strehah je bil zaseden. Tudi po cestah so se valile kolone. Kmetje so postavili ob cestah ve-

like kotle s hrano, vojaki so se za silo nasitili, potem pa naprej, naprej...

Trst še desetine tega ni preživel. Kakor v Ljubljani, je bil tudi tam Narodni svet, iz narodnjakov in socialistov. V trenutku, ko je ob Piavi zažarelo, se je Trst stresel, Trst, Trst, ki je imel v dunajskem parlamentu štiri socialistične poslance. Toda ne, ni se tresel proletarski Trst, zatrepetala je tržaška buržoazija. Zgrozila se je pred zarjo porajajoče se revolucije ob Piavi, strah ji je prešinil kosti in mozek ob misli, da utegne postati revolucionarni Trst res revolucionaren.

In sklenili so gospodje v Narodnem svetu zoper revolucijo, ki je ni bilo — kontrarevolucijo. V Benetke je odpeljal torpedovka pod belo zastavo... Na tržaškem pomolu je zaplapolala italijanska trikolora, mesto so napolnili mornarji, bersaglieri in arditi... Evviva sacro egoismo! Slovenski narodnjaki in revolucionarni socialisti so priklicali v Trst italijansko armado... Tam daleč na odprtem morju pa so zaštrleli z ogromnih oklopnih težkih topov proti Trstu, tistemu Trstu, katerega proletariat nam je bil vselej za vzor. Toda ta proletariat ta čas ni bil doma, bil je zunaj na fronti — to-

povi tam zunaj na morju so štrleli v pozdrav njemu kadar se vrne...

Italijanska vojska se ni ustavila v Trstu. Marširala je naprej, naprej po Tržaški cesti, proti beli Ljubljani. Tam zunaj pri Logatcu jo je pozdravil srbski kapetan, ne z belo zastavo, marveč s puško v roki in krdomom bivših srbskih vojakov-ujetnikov. Italijani so se ustavili. — Istočasno je odmeval po širokih italijanskih cestah trudni korak tisočev in tisočev slovenskih mož in fantov, s sklonjeno glavo so odhajali v ujetništvo. Trst je bil rešen — revolucije...

Na prezgodnjem jubilejnim večeru je dr. Tuma povedal, da se je s tisto torpedovko vozil tudi glavni urednik revolucionarne »Delavske Politike« Rudolf Goluh. A Nace Mihevc je skušal to utajiti, zato pa je nazval Golouha za trapastega anarhista. Ta se je za to maščeval s tem, da se je v »Delavski Politiki« ponorčeval iz romanja »Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne« na Brezje; v tej Zvezi je Mihevc podpredsednik. Navedel je tudi dnevni red, ki obsega: sv. mašo, cerkveni govor, javno molitev itd.

Ne rečemo nič — delavstvo naj samo sodi, kje je iskati topca, anarhista in kontrarevolucionarje.

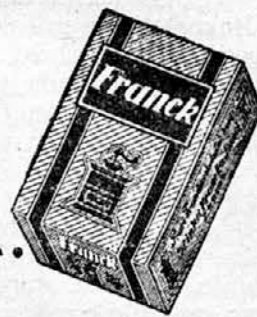
Iz samega žita ne morete kuhati kave.

Dober in krepak okus dobite šele, ako upotrebite

Pravi Franckov kavni pridatek.

Pijača s Pravim Franckom Vas zamore stalno zadovoljevali.
K zrnati kavi na vsak način spada Pravi Franck.

kovnemu odboru v agitacijske svrhe ob času volitev v Delavsko zbornico. To je seveda kritiziral in izjavil, da kulturna društva ne smejo biti strankarska dekla socialpatriotske politike. Od tedaj so začeli kar potihem in diplomatsko pripravljati njegovo izključitev. Drugi vzrok izključitve je pa v sledečem dogodku. Kapitalist, pekovski mojster, g. Fajgel rad plačuje za alkohol. Po gostilnah zabavlja čez »bernotovce« in najbolj mu je napoti sodr. Leskošek. Pred 14 dnevi nekako je prišel g. Fajgel v gostilno Čeček. Tam je bilo nekaj pevec. Takoj je naročil: Bringen's 2 l Wein daher (pevecem). Kmalu nato pa je začel izživati tako n. pr. »wieviel seil's von der Bernotgruppe da?« Oglasila sta se s. Oset in A. Goršek, midva sva tu! Nato pride v gostilno g. Borštner. G. Fajgel zopet zakriči »gebens dem Herrn Borštner eine Flasche Bier, so wird der Leskošek wieder sagen können »dieses besoffene Schwein hat schon wieder dem Borštner alkohol gezahlt!« To je bilo zopet izzivanje in nastal je prepir med s. Osetom in kapitalistom Fajglom. Izgovorjene so bile tudi neke besede, ki ne spadajo v javne lokale. Borštner se je tudi oglašil in zagovarjal kapitalista, saj mu je plačal za alkohol. Peveci, ki trobijo v rog SPJ so odšli, s. Oset je dal alkohol nazaj. To je gola resnica in ne kar zdaj okrog trosijo Fajglovi prijatelji. Vsega tega je bil s. Oset kriv, ravnal ni po pravilniku (op. ur. ker je branil abstinence, namesto dobrotnika, ki plačuje zastrup). In Holzinger, ki ga poznajo delavci najbolj iz stavke v Westnovi tovarni, je predlagal Osetovo izključitev. Od 7 članov so trije glasovali za izključitev in sicer Stojan, Volk in Holzinger. Stojan je še mlad in zaljubljen človek, ki mu ni zamere, Vovk pa zaradi udanosti alkoholu ni smel nastopiti z društvom v Mariboru. — Ali so ti trije škodovali društvu, ali s. Oset? Vodstvo ni niti vpoštevalo zahteve s. Oseta, naj tozadevno razsodi razsodišče. — S. Ločičnika so izključili s »knifom«, ker nima plačane članarine, čeprav je s. Ločičnik izjavil, da bo vse plačal kar dolguje odkar je prišel od vojakov. Če bi bili ti funkcionarji tako dosledni, bi ostalo v društvu samo pet članov. Tako se ofresejo vsake opozicije in točne kontrole. S. Oset je razočaran in jezen, mi pa pravimo, prav se mu godi, kaj pa je iskal tam? Morda združitev: O da, da tako združitev so dobri le backi, ljudje z odprtimi očmi pa so napoti demagogom, diplomatom in tudi kapitalističnemu alkoholu. Pa kakor s. Oset zdaj, bodo sčasoma spoznali tudi ostali člani, ki danes še zagovarjajo načelo: »Le vkup, le vkup, uboga gmajnal«

Jesenice. Na dan 17. julija 1926 je bila sklicana ob 7. uri zvečer seja občinskega odbora v posvetovalnici (stara šola) na Jesenicah. Ker ni bilo ob 7. uri zadostno število zbranih občinskih odbornikov, se je radi ne sklepčnosti seja otvorila šele ob pol 8. uri zvečer. Navzočih je bilo 25 občinskih odbornikov. G. župan otvori sejo, tajnik prečita zapisnik predzadnje in zadnje seje. (Predzadnja seja se je vršila dne 7. februarja t. l.; zadnja pa 11. aprila t. l.). Ker je bil po kratki debati zapisnik odobren, preide g. župan na 1. točko dnevnega reda: Podaljšanje pogodbe poslopja meščanske šole s Kranjsko hranilnico v Ljubljani kot lastnico. Sodr. Žnidar predlaga med prehodom na dnevni red, da se priključi še ena točka in sicer: Glede naprave občinske ubožnice na Jesenicah, ki je neobhodno potrebna. Ta predlog je bil soglasno sprejet v obravnavanje pri točki: Razno.

G. župnik je poročal kot izvoljeni član odseka k prvi točki: Občina plača

za šolsko poslopje 27.000 Din davka, najemnine in zavarovalnine od zavarovanega zneska 6.000.000 Din. Seja je važna in se je morala takoj sklicati. (Bilo je ni že dolgo). Predlagam, da se pogodba do 1. avgusta odpove, ki pa je itak še eno leto veljavna. Ako se do tega časa ne odpove, je pogodba samoobsebi podaljšana. Šola se ven ne more vreči, zato se naj najemnine ustavi in se naj poslopje samo popravlja. Pintar, tudi član izvoljenega odseka za proučevanje pogodbe, soglaša s predlogom. Poženel (demokrat) navaja, da je že zamujeno, ker se šolo po ceni 80.000 K ni odkupilo, v ostalem se strinja. G. župnik nadaljuje, ali je zamujeno ali ne, šolo se naj zdaj popravlja ali odkupi. Javorski (demokrat): Hranilnica že izkorišča na račun občine šolsko poslopje. Mulej (levičar): Tukaj je treba, da smo previdni in opozarja glede Nemcev v naši državi. Sodr. Žnidar: šola dosta stane in če noče država drugače urediti, naj se pogodba odpove; ako se to ne doseže je treba misliti na gradnjo nove meščanske šole, ker bo to interes tudi Koroško-belske občine. Ni se nam treba bati kake slučajne nevarnosti in poudarja, da se poslopje odkupi. Božič (nar. soc.): se strinja s predlogom. Soglasno sprejeto.

II. Poročilo o stanju dela tlakarinskega fonda je bilo po kratki debati vzeto na znanje.

III. Ureditev katehetskih nagrad. Župnik poroča, da so bile katehetom s 1. aprilom t. l. odvzete nagrade o poučevanju v šolah in navaja, da se je tozadevno na predlog g. dr. Kogoj-a (demokrat) in Pintarja že sklepalo na seji krajnega šolskega sveta v toliko, da se doprinese sklep občinskemu odboru v pretres. Razlaga, kako morajo hoditi kateheti brezplačno poučevati v šole, koliko koristijo na kulturnem in moralnem polju in koliko je že tudi on pripomogel na gospodarskem in cerkvenem polju. Po Hrvatskem tudi občine prispevajo tem nagradam. Ordinarijat jim je nasvetoval na prošnjo, naj od hiše do hiše prosijo, da si pridobijo te nagrade, vendar je pa za nje, ki imajo akademsko izobrazbo pretežavno in poniževalno. Predlaga naj občinski odbor za Jesenice votira po 500 Din mesečno za vsakega, dokler država drugače ne uredi teh nagrad. Če odbor to dovoli, bodo kateheti še vedno za polovico slabši kakor prej, ko so prejeli nagrade. Župan (kler.): Nagrada naj teče od 1. aprila t. l. dalje, dokler država to drugače ne uredi. Javorski (dem.): Prihodnje leto naj se dene v proračun. Župnik: V proračun se ne sme dati, pač pa v kako drugo nevidno kolono. Nadalje je bil medklie od Pintarja: »Jutro« je poročalo, da bodo sedaj poučevali učitelji. Župan in župnik: Je bilo že demantirano. Mulej (levičar): Ali ne vemo, v koliko so oni (kateheti) reveži, kadar pa prosijo revni za podpore, imajo (misli klerikalce) gluha ušesa, zato bomo glasovati proti. Ravnik (demokrat): Samoobsebi se razume, da ne bomo glasovali proti, ker vemo, da imajo kateheti majhne plače, želimo pa, da se ne vzgaja strankarstva in prepoveduje čitati učencem raznih knjig v šolah, ker se potem še bolj zanimajo za take knjige. (Mogoče majski spis?). Sodr. Žnidar: Če so kateheti primorani po zakonu poučevati, naj si svoje plače priborijo, ker mi jim kot politična občina ne moremo dati plače in sem proti nagradam! Sklep: Da se katehetske nagrade pričnejo izplačevati z 1. aprilom do konca šolskega leta 1926-27. Proti so glasovali socialni-demokrati in levičarji, 7 glasov, za 18 glasov.

Čudno se nam zdi, da so demokratični odborniki kot svobodomiselnih glasovali za tak predlog ter tako dali klerikalcem ponovne opore za duhov-

no diktaturo nad delavstvom. Ali so oni potem kaj boljši? Ali se kaj razlikujejo v delu med seboj? Ker so pa v krajnem šolskem svetu ljudje, ki so socialisti v frazah, v resnici pa menda ne poznajo ali nočejo poznati programatičnega in idejnega socialističnega ter organizacijskega dela in ki ne znajo ločiti cerkvene od politične občine, se zato ne čudimo, da so po njih iniciativi prišla taka subvencijska vprašanja na dnevni red politične občine. Torej država je take subvencije ukinila, občinski odbor jih je s pomočjo demokratov zopet postavil. Ali je to skupna korist?

IV. Nabava krajevnih napisov radi počasne vožnje skozi občino in poprave že obstoječih krajevnih desk se po kratki debati soglasno sprejme.

V. Dovoljenje napeljave vodovoda F. Korbi in M. Bremcu iz cevi, ki pelje v osnovno šolo se spremeni toliko, da se radi pomanjkanja vode, vodovod lahko napelje iz glavne cevi. Sprejeto.

VI. Nakup cevi za vodovod na Hrušici. Hrušica ima vodovod. Ker pa stare cevi ne odgovarjajo in radi tega primanjkuje vode, je odbor soglasno sklenil, da se za vodovod na Hrušici kupijo nove cevi.

VII. Prošnji glede podpore občinskemu revežu se soglasno ugotovi.

VIII. Prošnje za sprejem v domovinsko zvezo in zasiguranje. Tukaj je klerikalni klub prav jasno pokazal, koliko ima usmiljenja do delavstva. Tovarniška delavka, ki je že meseca aprila t. l. vložila prošnjo za sprejem v domovinsko zvezo, še do danes ni prišla na dnevni red z motivacijo, da se ni zato potrebnih uradnih podatkov. Sodr. Žnidar je vprašal g. župana, če so za posamezne prošilce uradni podatki že tukaj, on pa mu je odgovoril, da jih še ni. Radi tega je ostalo več prošelj neresenih. Zdi se nam nepravilno, da se prošnje, ki se po zakonu ne morejo odkloniti, preveč zavlačujejo in lahko se pripeti, da imajo prizadeti škodo in velike sitnosti, preden pride do zaključka, v kateri občini ima iskati svoje pravice. Ko pa je prišel na vrsto prošilec, slučajno posestnik, je bil takoj sprejet. Mulej je stavil vprašanje, če se ta lahko sprejme, pa mu je takoj odgovoril en klerikalni odbornik: ta ima pa hišo! Klerikalci pač ne razumejo ali nočejo razumeti in vedeti, da tudi taki lahko postanejo enkrat reveži, čeravno imajo danes hiše, ne pa samo delavci. Zato poudarjamo, da je dolžnost občine skrbeti za sedanje občinske reveže; pri sprejemanju v občinsko zvezo pa ne sme delati izjem sicer bomo našli drugo pot za ozdravljenje.

Nadalje moramo pripomniti, da pri točki: Razno niso imeli klerikalci, demokratarji in narodni socialisti niti toliko potrpljenja, da bi ostali radi sklepčnosti do konca seje navzoči in se zato že od njih odobrena točka glede naprave občinske ubožnice na Jesenicah ni mogla obravnavati. Meščanski odborniki menda ne čutijo potrebe za tako socialno napravo v občinskem gospodarstvu. Zato pa je dolžnost proletarcev, da se dobro zanimajo o občinski politiki. Ne samo v tovarni, ampak tudi v občini in državi morajo biti zastopani naši interesi. Zato moramo biti politično organizirani, da uveljavimo geslo: Delu čast in oblast. Rešitev proletariata je pa delo njega samega.

Koncem vseh koncev se nam zdi potrebno vprašati meščanske odbornike jeseniške občine, čemu jim je sklep občinskega odbora pri obravnavanju osebnih vprašanj dober in v katero korist, da se morajo pri takih vprašanjih izločevati od javnih sej poslušalci, ki se zanimajo za občinsko gospodarstvo? Ali mar ni občinski odbor dolžan polagati javnih računov pred občinarji. Čemu nastajajo potem

taki sklepi, ako so občinske seje javne, ali se bojite javnih računov in ob računov? Organizirani delavci.

Črna. V Črni je nekaj delavcev, ki so proglasili naš program za utopijo; začetkom leta 1925 pred državnoborskiimi volitvami so izstopili iz naše stranke in šli h kristanovcem, zatrjujejo pa, da so idejno še naši — le organizirani da so tam pri kristanovcih, ker so za »zedinjenje« vsega proletariata. Idejno, pravijo, med nami in kristanovci ni nikake razlike; razlika je le v taktiki in da je končni cilj za vse enak. Čuden je ta nazor! Tisti, ki so socialisti, morajo delati za interes skupnosti, za skupnost in proti zasebnemu kapitalu. Delati proti kapitalističnemu imperializmu in nacionalizmu, za osvoboditev vsega delavstva na celi črti in ob vsaki priliki. V to spada tudi oddaja javnih del tam, kjer so socialisti na vladi, to je, kjer imajo oni večino. V Mežici, kjer je naša brezkompromisna večina v občinskem odboru, se delajo javna dela v režiji, da se zaposlijo brezposelni delavci Mežiške doline in da se vrednost dela dvigne ter profit zasebnega kapitalizma odpravi. Pri režijskem delu določa plače delavcem lahko občinski odbor, pri zasebnem kapitalistu pa Zveza industrijev. Socialistična občina, katera odda delo zasebnemu podjetju odda usodo delavcev kapitalističnemu kartelu. Naše delo se mora usmeriti v to, da se privatna lastnina odpravi in profitarstvo zasebnega kapitalizma onemogoči. Če pa hočemo odpraviti profite, ki jih kapital molze iz delavstva, moramo odpraviti načelo tajnosti in oportunitetizem zlasti onih, ki se skrivajo za socialistično idejo in trdijo, da med nami in socialpatrioti ni idejne razlike. Delavstvu v Črni bo treba razložiti, da je med nami in kristanovci velika razlika, povedati bo treba, da tisti, ki ni z nami, je proti nam. Mi nikogar ne priznavamo za »idejnega našega pristašca«, če ni tudi pri dejanjih naš in če ni tudi organiziran v naši stranki in v naši strokovni Kmetso delavski zvezi, katere program je popolnoma realen in izvedljiv. Kdor trdi, da je naš program utopija, spada med kapitaliste in socialpatriotske oportuniste. — Eden, ki je bil radi programa že preganjan. — K zgorajšnjemu dopisu pripominjamo, da smatramo kritiko našega sodruga za zelo umestno. Krivda, da v Črni ni tako, kakor bi bilo prav, pa ne zadene samo delavstva v Črni, temveč v prvi vrsti razne Kristane, Svetke, Korune in Uratnike. Ti so s svojim demagoštvom za leto dni prekinili evolucijo Črnskih rudarjev. Mnogo Črnskih proletarcev pogreša to leto napredka, ki so ga dosegli sodrugi v Mežici, ker niso dovolili, da bi se organizacija razcepila. Pa kar še ni — bo in mora priti, tudi Črna je že na začetni poti — dospela bo na cilj. Privatni kapital je zakonita tatvina — zakonite tatvine pa ne morejo preganjati orožniki, kakor želijo kristanovci, — delavstvo jo bo moralo samo pregnati.

Holmec nad Prevaljami. Ob potu iz Pliberka je bodisi Kašper, inozemski obratovodja, ali pa neki pliberški »dohtar« ali pa kdo drugi izgubil sledeče pismo: Guštanj, Ravne, 29. 3. 1926. — Gospod Peter Draksler, Holmec. N—1. — Podpisano podjetje Vas obvešča o sklepu, ki je bil sklenjen po nepristranski preiskavi v prisotnosti gospoda dr. Irgoliča iz Maribora. 1. Obratovodstvo na Holmcu je pooblaščen, ker niste opravljali zadnji čas službe v jami s potrebno energijo, da Vas premesti iz jame ter Vam nakaže službo dnevnega paznika, ki jo je opravljal dosedaj g. Širnik. 2. V tem svojstvu je Vaša služba ista, ki jo je vršil dosedaj g. Širnik, t. j. nadzorovanje pralnice, nakladanje

premoga, sortiranje izvoženega premoga itd. Ravnateljstvo pričakuje, da se boste posvetili novi službi z večjo vlogo in z resnejšim izpolnjevanjem dolžnosti kakor dosedaj, kajti, če bi tudi v naprej vršili službo v tako nezadovoljstvo ko v zadnjem času, bi bilo podjetje v interesu službe primorano odpovedati Vam službo. Vaši prejemki se vsled te naredbe v toliko spremenijo, da od 1. aprila 1926 ne dobite več premije izvoženega premoga. Za izsipinski premog se Vam prizna premija po 6 Din za 10 ton (1 vagon) dostavljenih jeklarni na Ravnah. Ta premija se izplačuje le tedaj, če se doseže vsaj 25 vagonov na mesec, to je, da se je poslalo jeklarni 250 ton. — Z odličnim spoštovanjem ppa. Jurija grofa Thurnskega — jeklarna v Ravnah — Lorberau. — Ne briga nas kako in kje je v pismu potegnili prebrisani Lorberau pravnik, to naj preišči prizadeti sam. — Nam je znano samo to, da je delal od malih nog Draksler na Lešah, kar že nekaj pomeni, bil potem po ravnateljstvu premogovnika Leše priporočen ravnatelj premogovnika na Holmcu za paznika, katero službo je vršil v svojstvu samostojnega obrato-

vodstva, da je nadalje človeško in previdno ravnal z delavci (pismo pravi, da ni opravljal službe s potrebno energijo) in da bo v slabšem slučaju v interesu službe odpuščen kakor je bil v interesu iste ponovno naprošen, da jo izvršuje, in da izsipni premog ne gre ves v jeklarno, temveč da ni treba plačevati Drakslerju premij, se porabi ondi samo 24 vagonov, drugo pojde pa drugam. Pravijo, da je bil Lorberau napram dr. Irgoliču zelo ustrežljiv in ljubeznjiv in tudi neko pismo Orjuni uspešno. Pa to drugič. V Holmcu vodita »strokovne« organizacije in Kristanovsko politično organizacijo znani »šestinseddeset« iz francoske komisije Delavske zbornice, Jurij Arh in odpuščeni konsumar Borštner. Odločuje pa orjunaš. — Delavstvo iz Holmca naj si dobro premisli, kje da je in s kom se druži. Da pa bomo mogli vendar enkrat tudi gospode zavezničke (orjunaše, kristanovce in vse kapitaliste) prisiliti, da bodo spoštovali če že ne zakon, pa vsaj človeško dostojanstvo, predlagamo, da vsak, kdor bi mogel s prisego potrditi spodnja vprašanja, naj nam nemudoma pošlje podpisano izjavo.

1. Je-li res, da mora delavstvo na Holmcu samo kupovati jamšarice (lampe)? Je-li res, da je vodstvo dovolilo, da ni treba vsakemu rudarju imeti jamšarico, temveč samo vsak drugi?

2. Je-li res, da je obratovodja udaril svojega paznika v jami? Je-li res, da je Kaspar ukazal nekemu pazniku, da naj pretepa delavce?

3. Je-li res rekel ravnatelj Lorberau, da ne more rabiti takega človeka za paznika, ki ne nalaga glob?

4. Je-li res, da je paznik Kos večkrat pijan? Ali je kdaj tudi v vinjenem stanju vršil službo?

5. Je-li kdaj poslal paznik rekonvalescenta na težko delo? Katerega?

6. Je-li res kdaj kakšen paznik pokazal tako malo srčne omike, da je izustil: »Vržite bolnega rudarja kar živega v jamo«?

7. Je-li Kaspar res izjavil: »Zame je zakon v Jugoslaviji mrtva točka«? Če res tako misli, potem je razumljivo, zakaj imamo še danes čez 30 let stari službeni red.

8. Je-li res, da se 8 urni delavnik spreminja v 12, 14, 16, 18, 24 urnega? (Zadnje bi ne bilo mogoče, pač pa morebiti le kdo dela tudi 24 ur ne pretrgoma.)

9. Ali res morajo rudarji delati neprostovoljno kakor v točki 8. preko 8 ur na dnino in se jim li res grozi, da dobe »bukvice« (grozi z ogpustom) če se temu terorju ne ukloni?

Če je vse to res, nam pošljite podpisane izjave in gospode orjunaše, kakor tudi druge predstavnike kapitala bomo spravili tja, kamor spadajo.

6. VIII. 1926. — 2400.

Priporočamo tvrdko JOSIP PETELINC

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najugodnejši nakup

otroških majic, kopalnih hlač, nogavic, žepnih robcev, brisalk, klota, šifona, kravata, raznih palic, dežnikov, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, Solingen škarij in nožev.

Na veliko! Na malo!

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno **inseriratno politiko** delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

Anton Koser
Uradno koncesijonirana inštalacija vodovoda in centralne kurjave.
Ljubljana, Aškerčeva ul. 17.

Novo gosje perje
belo, nufano, 1 kg po 25.— Kš
belo, cufano, 1 kg po 45.— Kš
pošilja po povzelju najmanj 4 kg
R. Freund, trgovina s perjem,
Praha I., Benediktská ulica 1.

JORA slaščičarna
na drobno — na debelo
Celje — Dečkov trg šte. 6.

Splošno kleparstvo
Otmar Srebotnjak
Ljubljana
Stari trg šte. 11.

MANUFAKTURO
nogavice, perilo, predpasnike
kupite pri tvrdki
„MAKO“
Dunajska cesta 36. zraven „Jugo-Auto“ najceneje. Dunajska cesta 36.

Priporoča se Vam, da imejte **vozni red** vedno pri roki, najbolje v denarnici in nikoli Vam ne bo odšel vlak pred nosom. S tem, da imate mali priročni **vozni red brez reklame navlake**, prihranite mnogo časa pri iskanju. Vi iščete vaš vlak, ne pa n. pr. „žajfo“ itd. **Reklama sploh ne spada v vozni red**, ker nima smisla, da jo vlačite po Vaši listnici oziroma po Vaših žepih. Tak mali — **brez reklame** — vozni red dobite že za **5 dinarjev** v vsaki knjigarni. — Zahlevajte isrečno
Podpečan vozni red
brez reklame mali format. Vozni red mora biti mal in priročen, da ga lahko denete v **telovnikov žep**, ne pa velik kakor n. pr. kuharska knjiga
„Kuhaj dobro“.

KOLESA
samo pri
Gorcu
Palača Ljublj. kreditne banke

Novo!
Vsi k „AMERIKANCU“ v Celje
odeje (koulre) od Din 140.— naprej
šofaste moške obleke od Din 400.— naprej
šofaste fantovske obleke od Din 100.— naprej
cagaste moške obleke od Din 150.— naprej
cagaste fantovske obleke od Din 80.— naprej
cagaste hlače od Din 45.— naprej
moške kape, šofaste od Din 30.— naprej
belo platno od Din 9.50 naprej
druki Din 10.— naprej
Ostanki po lastni ceni.
V zalogi velika izbira šofov, cagov, svilenih robcev, predpasnikov, srajc, otroških oblek ter vsakovrstnih nogavic.
Ako res hočete štediti in poceni kupiti, potem se prepričajte in pridite k Amerikancu v Celje, pri farni cerkvi.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA
Mestni trg šte. 15
priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Nova trgovina Josip Šlibar Nova trgovina
manufakture **manufakture**
Ljubljana, Stari trg, poleg Zalaznika
Cene:
Rjava kotenina . Din 7.50, 10.—, 18.—
Bela kotenina . „ 12.—, 14.—, 16.—
Rjuhe „ 28.—, 30.—, 36.—
Šifon „ 13.—, 16.—, 20.—
Gradel pa hlače . „ 15.—, 26.—
Gradel za modroce . „ 35.—, 45.—
Cene:
Julet Din 18.—, 20.—
Odeje (kovtri) . „ 180.—, 290.—
Mizni prtji „ 65.—, 70.—, 85.—
Brisače „ 16.—, 22.—, 20.—
Brisače, frotirke . „ 28.—, 40.—, 48.—
Robci, ducat „ 70.—, 90.—, 120.—
Ob sredah in sobotah prodaja ostankov.

SAMO ENKRAT
poskusite in kupili bode vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševljote za moške in najnovejše volneno modno in perilno blago za spomladanske ženske obleke **po znižani ceni** v manufakturni in modni trgovini
Miloš Pšeničnik
Celje
Na željo se pošljejo vzorci Postrežba solidna!

UČITELJSKA TISKARNA
Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 6
registrirana zadruga z omejeno zavezo.
Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.
Stereotipija. **Litografija.**

PERILO IN OBLEKE
platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najbolje pri tvrdki
I. N. Šoštarich
MARIBOR, Aleksandrova cesta šte. 13

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v Napreju!